

- Notes : 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. What is the meaning of group work and explain in detail the principles of group work. **16**
OR
Define group work and discuss its values and characteristics.
2. Define the Groups and explain different concept of groups like (Group mind, Group culture, Group control) in detail. **16**
OR
Discuss the phases of group development and the role of social worker during it.
3. Write short answers. **16**
1) Assumptions of Group work.
2) Objectives of Group work.
3) Historical development of group work.
4) Various types of Groups.
OR
1) Importance of groups in life.
2) Group process.
3) Initial phase of group.
4) Group values.
4. Write short notes. **16**
1) Leadership in Group work.
2) Group Dynamics.
3) Role of social Group worker.
4) Group worker as a facilitator.
OR
1) Programme planning in Group work.
2) Evaluation in group work.
3) Observation in group work.
4) Communication in group work.
5. Write very short answers. **16**
1) Write any two definitions of group work.
2) Write any two authors name and his books names.
3) What is group control.
4) What is mean by facilitator.
5) Enlist the required skills for group worker.
6) Enlist the upcoming five problems in group work.
7) List out various types of groups.
8) Define leadership.

*****

सुचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

1. गटकार्याचा अर्थ सांगून गटकार्याची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. 16
किंवा
गटकार्याच्या व्याख्या करून गटकार्याची मुल्य व वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
2. समुहांच्या व्याख्या सांगून समुहांच्या विविध संकल्पना (समुह मन, समुह संस्कृती, समुह नियंत्रण) सविस्तर स्पष्ट करा. 16
किंवा
गटकार्याच्या विविध अवस्था व या अवस्थानमध्ये समुह कार्यकर्त्याची भुमीका स्पष्ट करा.
3. संक्षिप्त उत्तरे लिहा. 16
1) गटकार्याची गृहतीके
2) गटकार्याची उद्देश
3) गटकार्याचा ऐतिहासिक विकास
4) समुहांचे विविध प्रकार
किंवा
1) मानवी जिवनात गटांचे महत्व
2) गट प्रक्रिया
3) आरंभ अवस्था
4) गट मुल्य
4. संक्षिप्त उत्तरे लिहा. 16
1) गटकार्यामध्ये नेतृत्व
2) गटचल शक्ती
3) समुहकार्यकर्त्याची भुमीका
4) समुहकार्यकर्ता एक सुलभकर्ता
किंवा
1) गटकार्यात कार्यक्रम नियोजन
2) गटकार्यामध्ये मुल्यांकन
3) गटकार्यामध्ये निरीक्षण
4) गटकार्यात संवाद
5. अतिसंक्षिप्त उत्तरे लिहा. 16
1) गटकार्याच्या कोणत्याही दोन व्याख्या लिहा.
2) गटकार्याच्या कोणत्याही दोन लेखकांची व त्यांच्या पुस्तकांची नावे लिहा.
3) गट नियंत्रण म्हणजे काय?
4) सुलभकर्ता म्हणजे काय?
5) गट कार्यकर्त्यास आवश्यक कौशल्यांची चर्चा करा.
6) गटकार्या मध्ये येणाऱ्या अडचणींची यादी.
7) गटांच्या विविध प्रकारांची यादी करा.
8) नेतृत्वाची व्याख्या करा.

*****

सुचनाएँ :- 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2. सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. समुहकार्य का अर्थ बतलाते हुए समुहकार्य के तत्व विस्तार से स्पष्ट किजिए। 16

अथवा

समुहकार्य कि परिभाषा करते हुए समुहकार्य की मुख्य एवम विशेषताए की चर्चा किजिए।

2. समुह कि परिभाषा करते हुए (समुह मन, समुह संस्कृती, समुह नियंत्रण) ये संकल्पना विस्तार से स्पष्ट किजीए। 16

अथवा

समुहकार्य के विविध अवस्था बतलाकर उन अवस्था मे समुह कार्यकर्ता कि भुमीका स्पष्ट किजिए।

3. संक्षेप में उत्तर लिखिए। 16

1) समुहकार्य के विभिन्न मान्यताए	2) समुहकार्य के उद्देश
3) समुहकार्य का ऐतिहासीक विकास	4) समुह के विविध प्रकार

अथवा

1) मानव जिवन मे समुह का महत्व	2) समुह प्रक्रिया
3) आरंभ अवस्था	4) समुह मुख्य

4. संक्षेप में उत्तर लिखिए। 16

1) समुह कार्य मे नेतृत्व	2) समुह चल शक्ती
3) समुहकार्यकर्ता की भुमीका	4) समुहकार्यकर्ता एक सुलभकर्ता

अथवा

1) समुहकार्य मे नियोजन	2) समुहकार्य मे मुल्यांकन
3) समुहकार्य मे निरीक्षण	4) समुहकार्य मे संवाद

5. अतिसंक्षेप मे उत्तर लिखिए। 16

- 1) समुह कार्य के कोई भी दो परिभाषा लिखिए।
- 2) समुह कार्य के किन्ही दो लेखक और उनके किताबों के नाम लिखीए।
- 3) समुह नियंत्रण क्या है?
- 4) सुलभकर्ता क्या है?
- 5) समुहकार्यकर्ता के आवश्यक कौशल्य बताईए।
- 6) समुहकार्य मे आनेवाले बाधाये।
- 7) समुह के विभिन्न प्रकार बताईए।
- 8) नेतृत्व की परिभाषा किजीए।

*****

